

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

SVETI OTAC IVAN PAVAO II. U »LA SCALI«

U subotu 21. svibnja 1983. Sveti Otac Ivan Pavao II. prisustvovao je koncertu u kazalištu »La Scala« u Milanu. Koncert je priređen Svetom Ocu u počast prigodom talijanskog narodnog Euharistijskog kongresa. Orkestar ovoga cijenjenog kazališta, kojim je ravnao Riccardo Muti, i pjevački zbor što ga je pripremio Giulio Bertola, intepretirali su Verdijeve svete skladbe: Simfonija *Ivana Arška*. Stabat Mater i Te Deum iz *Quatro Pezzi Sacri*.

VATIKAN — Nastojanjem Sante Zaccaria Radio-Vatikan posvetio je Frescobaldiju četiri emisije prigodom njegove četrinstote obljetnice rođenja: Frescobaldi klavircembalist (7. rujna), Frescobaldi orguljaš (14. i 21. rujna) i Frescobaldi skladatelj svete glazbe (28. rujna).

RIM. — M^o Pablo Colino, dirigent vatikanskog pjevačkog zbora, organizirao je proslavu Frescobaldija u Rimu, gdje je proveo veći dio života i djelovao. U petak 23. rujna izvodili su njegove vokalne i instrumentalne skladbe u bazilici svetoga Petra (dirigent P. Colino, za orguljama p. Emidio Papinutti); u subotu 24. rujna u bazilici XII svetih apostola — gdje je Frescobaldi sahranjen — Eularistijsko je slavlje predvodio kardinal Aurelio Sabatini (dirigent P. Colino, orguljaš S. Zaccaria); u nedjelju 25. rujna u palači Kancelarije koncert vokalnih i instrumentalnih skladbi (dirigent P. Colino, klavircembalo A. P. Sciolari).

TRST. — U mjesecu lipnju 1983. godine Centro Musicale Universitario Triestino organizirao je s profesorima orgulja na konzervatoriju »G. Tartini« ciklus od tri koncerta skladbi Frescobaldija i suvremenika. Svečanosti su se odvijale u crkvi »di Roiano« sa Duo Russolo (orgulje i truba); a u katedrali »di Muggia« m^o Marcello Girotto.

FIRENZA. — U bazilici »Santa Croce« u Firenci orguljaš Ermanno Vandelli tijekom mjeseca kolovoza priredio je tri koncerta na orguljama. Izvodio je isključivo značajnija djela velikog skladatelja iz Ferrare Frescobaldija, da bi komemorirao njegovu četrinstotu obljetnicu rođenja.

PRIKAZI

Dr. Hubert Pettan: HRVATSKA OPERA — IVAN ZAJC, II., MIC, Zagreb, 1983.

Bez ikakva sustezanja možemo ustvrditi da je dr. Hubert Pettan najbolji poznavatelj vremena, života i opusa Ivana Zajca. Pokazao je to na najrazličitije načine. Među ostalim, uz mnoštvo kraćih napisa izišlo mu je i nekoliko većih djela o Zajcu: *Popis skladbi Ivana Zajca*, *Zajčevi suvremenici I.* i *Ivan Zajc*. U predgovoru ove nove knjige što je pred nama, *Ivan Zajc II.*, autor kaže: »Ova knjiga samostalni je dio veoma opširno zamišljene cjeline pod naslovom *Hr-*

vatska opera od koje je jedna knjiga, *Zajčevi suvremenici, I.* izišla još 1969. Zajčeve su pak opere kronološki podijeljene u tri skupine (do dolaska u Zagreb, opere nastale u vrijeme kad je Zajc bio ravnatelj opere u Zagrebu, te opere skladane u zadnjih 25 godina života) od kojih je u ovoj knjizi obrađena druga skupina koja obuhvaća devet opera«.

Nije ova knjiga nekakav prigodni rad nastao za proslavu ili uz proslavu 150. obljetnice Zajčeva rođenja koja se je slavila 1982. godine, nego je spomenuta proslava tek zgodna prilika da se izvuče iz ladice, da se objavi i da i ona svojim pojavkom »uzveliča« jubilej, odnosno da nam što više približi Zajca u jednom dijelu njegove, svakako najznačajnije djelatnosti, opernog skladatelja. Osim *Zrinjskoga*, i od ove godine *Gospode i husari* i *Momci na brod*, što smo u praktičnoj izvedbi poznavali iz bogatog opernog, ili šire, glazbeno-scenskog Zajčeva opusa?

U ovoj knjizi Pettan nam predstavlja, detaljno nas upozna s deset Zajčevih opera iz doba njegova ravnateljstva, to su: *Mislav*, *Ban Leget*, *Branković*, *Čengić-aga*, *Master John*, *Nikola Subić Zrinjski*, *Lizinka*, *Pan Tvardovski*, *Zlatka*, *Gospode i husari* i dodatak o djelu *Kraljev hir*. U načinu obradbe slijedi raspored kao i u prvoj knjizi. Najprije donosi izvore, kratak sadržaj, opis djela: libreto, orkestar, izvedbe i kritike. Tako iznesenom građom ova knjiga »želi biti zbiljskim poticajem svima onima za koje cjelina glazbene kulture ne znači samo svođenje Zajca na jedno od tisuću djela: i teoretičarima i muzičarima u istoj mjeri«. Intendantima, redateljima i dirigentima u našim kazalištima, među prvima, kao da je upućena ova knjiga, da u njoj potraže što bi se od Zajca moglo oživjeti; u nju bi trebali zaviriti naši operni pjevači, koncertanti, zborovođe, direktori diskografskih kuća i drugi, jer će u njoj naći natuknice što bi se iz tih opera, ako možda ne sve i čitave, moglo izvući na svjetlo dana. U svakoj predstavljenoj operi sam je Pettan upozorio na uspjele i uspjelije djelove, a osobito je to jasno iz kritika i osvrt na izvedbe; ondašnja kritika je bila kudikamo stroža — rekao bih i stručnija — i prema autorima glazbe i teksta i prema izvođačima. Po svemu izgleda, kako današnja publika i kritika doživljavaju ponovne izvedbe Zajčevih opera, da bi one gotovo sve, kako nam ih predstavlja Pettan, mogle zadovoljiti i najstrože kriterije i ukuse. U svakoj se nađe, naime, po koji vrlo uspješni dio, pravi dragulj glazbene umjetnosti.

Kako spominje Srećko Lipovčan, urednik biblioteke *Prilozi za povijest hrvatske glazbe*, u kojoj je izišla ova knjiga, a koju izdaje *Muzički informativni centar* Koncertne direkcije Zagreb »čitatelj će opaziti da su autori sudovi suzdržani, da su daleko od apriornosti: opaziti će, zacijelo, i veliku ljubav istraživača, bez koje se ne može razumjeti trud uloženi u cijeli poduhvat«.

I sada da ne govorimo o svakoj predstavljenoj operi posebno, a svako je izlaganje popraćeno brojnim notnim primjerima, fotografijama i faksimilima, možemo reći prema općem dojmu nakon čitanja knjige da nam je sada Zajc još bliži, draži, veći i više naš. Da je imao više sreće s libretistima i da je imao veći i kvalitetniji ansambl za izvedbe, sigurno bi mnoga njegova glazbeno-scenska djela dobrano drugačije izgledala. Imao je libretiste one koje je imao, a djela je stvarao za konkretni ansambl, onaj zagrebačkog kazališta, a ne za neki imaginarni ili za svoju ladicu.

Rekao bih: neka nam dr. Pettan još reče o Zajcu što ima, odnosno o njegovim operama, on ili netko drugi, a onda je potrebno da nam sam Zajc više govori o sebi i svojim operama, odnosno da nam njegove opere ili njihovi dijelovi sami govore s naših pozornica, s koncertnih podija, televizijskih i radio-emisija, s gramofonskih ploča i kaseti. To je naš dug prema Zajcu i prema hrvatskoj glazbi općenito.

Petar Zdravko BLAJIC